

کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

جلسه اول: مقدمه‌ای بر هوش مصنوعی و تحولات آن در روزنامه‌نگاری

(جلسه دوم)

مهر ماه ۱۴۰۴

مصطفی خادم الملہ

الله
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

➊ مرور سریع جلسه اول:

- هوش مصنوعی چیست؟ AI, ML, NLP
- دستیار خبرنگار است، نه جایگزین!
- کاربردهای کلیدی در چرخه خبری
- نمونه‌های موفق: AP, BBC, NYT

➋ امروز: چگونه هوش مصنوعی به شما در "کشف خبر" و "درک داده‌ها" کمک می‌کند؟

چرا روش‌های سنتی کافی نیستند؟!

- حجم غیرقابل مدیریت اخبار روزانه
- سرعت بالای انتشار در شبکه‌های اجتماعی
- پنهان شدن اخبار مهم در میان هزاران پست
- نیاز به رصد ۲۴/۷ — انسان نمی‌تواند همیشه فعال باشد!

راه حل: سیستم‌های رصد و تحلیل هوشمند

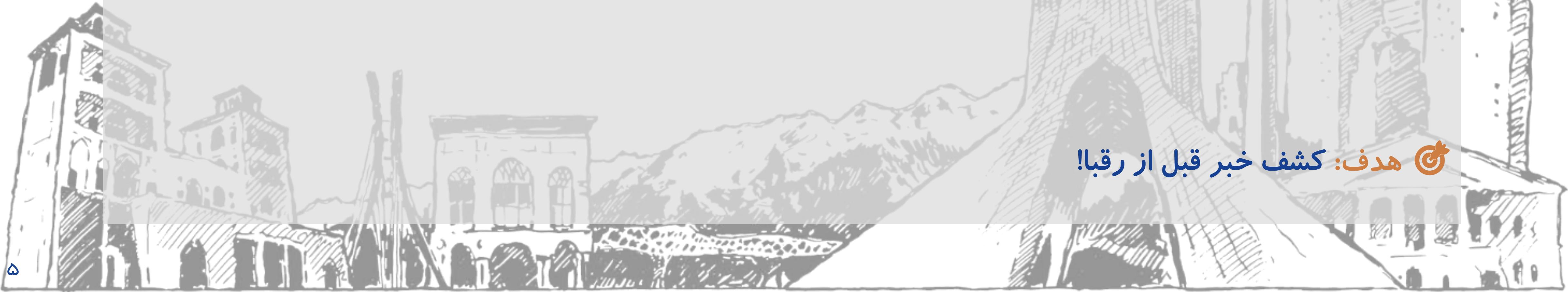

﴿ پایش اخبار با هوش مصنوعی چیست؟

سیستم‌هایی که به صورت خودکار:

- منابع خبری، شبکه‌های اجتماعی و وب‌سایت‌ها را رصد می‌کنند
- کلیدواژه‌های شما را شناسایی می‌کنند
- هشدار فوری برای اخبار مهم ارسال می‌کنند
- گزارش‌های روزانه/هفتگی تولید می‌کنند

﴿ هدف: کشف خبر قبل از رقبا!

Google Alerts —

چگونه کار می کند:

۱. به alerts.google.com بروید

۲. کلیدواژه خود را وارد کنید (مثال: "تورم در ایران")

۳. اعمال تنظیمات (تعداد ایمیل، منابع، زبان)

۴. هشدارها را در ایمیل دریافت کنید!

مناسب برای: خبرنگاران تازه کار و پروژه های شخصی

Google Alerts قدرتمندتر از Talkwalker Alerts —

ویژگی‌ها:

- رصد شبکه‌های اجتماعی (توییتر، اینستاگرام، وبلاگ‌ها)
- امکان فیلتر بر اساس زبان، منطقه، منبع
- ارسال ایمیل یا RSS

<https://www.talkwalker.com/alerts> لینک:

نکته: جایگزین عالی برای Google Alerts در رصد شبکه‌های اجتماعی

برای تیم‌های خبری حرفه‌ای Meltwater —

قابلیت‌ها:

- رصد ۱۰۰,۰۰۰ + منبع در ثانیه
- تحلیل احساسات Sentiment Analysis
- شناسایی Influencerها
- گزارش‌های تصویری و تعاملی

هزینه: بالا — مناسب خبرگزاری‌های بزرگ

لینک: <https://www.meltwater.com>

● نمایش عملی:

۱. ورود به Google Alerts.
۲. وارد کردن کلیدواژه: "کنسرت شجریان"
۳. انتخاب منابع: اخبار فارسی + وبلاگ‌ها
۴. انتخاب فراوانی: "همان لحظه"
۵. ذخیره و دریافت اولین هشدار!

☞ تمرین: لطفاً همین حالاً یک هشدار تنظیم کنند!

کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

تحليل احساسات چیست؟

هوش مصنوعی متن‌ها را تحلیل می‌کند و تشخیص می‌دهد:

- مثبت / منفی / خنثی

- عصبانی / خوشحال / نگران

کاربرد در خبرنگاری:

- درک واکنش عمومی به یک خبر

- شناسایی بحران‌های اجتماعی

- گزارش‌های تحلیلی بر اساس احساسات عمومی

ابزارهای کاربردی:

- MonkeyLearn — <https://monkeylearn.com> رایگان تا ۱۰۰۰ تحلیل ماهانه
- Lexalytics — <https://lexalytics.com> حرفه‌ای — برای تیم‌های بزرگ
- Hugging Face + — [Hugging Face](#) مدل‌های فارسی — برای کاربران پیشرفته
- ZeroGPT — بررسی میزان استفاده از ابزارها تولید متن

نکته: برخی ابزارها زبان فارسی را پشتیبانی نمی‌کنند — حتماً چک کنید!

▣ هوش مصنوعی در توییتر و اینستاگرام:

- شناسایی پست‌های پر استناد
- رصد هشتگ‌های داغ
- شناسایی کاربران تأثیرگذار **Influencers**
- کشف اخبار در حال وقوع **Breaking News**

ابزار: **TweetDeck + Talkwalker / Brandwatch**

کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

🔍 کشف خبر از داده‌های باز!

- داده‌های دولتی، آماری، محیط زیستی ← طلاهای خبری!

:مثال

- افزایش٪۳۰۰ جرایم در یک منطقه ← خبر محلی مهم!

- کاهش بودجه آموزش ← خبر ملی

ابزار: data.gov.ir — data.world — Kaggle

تجسم داده Data Visualization

- خبر بدون نمودار = خبر نیمه کاره!

هوش مصنوعی کمک می کند:

- داده خام ← نمودار جذاب

شناسایی روندها و الگوهای

ارائه ساده برای مخاطب عام

ابزار: Flourish — Datawrapper — Tableau Public

● کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

■ نمونه: خبر "افزایش تورم در ۶ ماه اول سال"

- نمودار خطی: روند تورم ماه به ماه
- نمودار دایره‌ای: سهم بخش‌های مختلف
- نقشه: تورم در استان‌های مختلف

⌚ نتیجه: خبر جذاب‌تر، قابل درک‌تر، اعتبار بیشتر!

▣ شناسایی موضوعات داغ با خوشبندی

هوش مصنوعی اخبار را گروهبندی می‌کند:

- سیاسی / اقتصادی / فرهنگی
- زیرموضع: نرخ ارز، بیکاری، اعتراضات

☞ کاربرد: شناسایی Trend‌های پنهان — قبل از رقبا!

ابزار: NewsAPI + Python

خلاصه‌سازی گزارش‌های طولانی با ChatGPT

نمونه: Prompt

”لطفاً این گزارش ۱۰ صفحه‌ای را در ۵ بند خلاصه کن و نکات کلیدی را استخراج کن.“

مزیت: صرفه‌جویی در زمان — تمرکز بر تحلیل، نه خواندن!

نکته: همیشه خلاصه را با متن اصلی تطبیق دهید

۲) فعالیت: خلاصه‌سازی یک گزارش

متن زیر را خلاصه کنید (۳۰۰ کلمه)

- یک خبر از ایرنا انتخاب کنید
- با استفاده از Copilot یا ChatGPT آن را به ۱۰۰ کلمه خلاصه کنند
- مقایسه نتایج و بحث درباره دقیقت و کارایی

زمان: ۷ دقیقه

💡 استفاده از هوش مصنوعی در بلایای طبیعی و حوادث

- رصد توييتر برای کشف محل دقیق حادثه
- تحلیل تصاویر و ویدئوهای کاربران
- هماهنگی امداد با داده‌های بلادرنگ

مثال: زلزله ترکیه — استفاده از هوش مصنوعی برای شناسایی حادثه دیدگان

■ مطالعه موردی: خبرگزاری‌های ایرانی در سیل ۱۴۰۱

- استفاده از تصاویر ماهواره‌ای + هوش مصنوعی برای شناسایی مناطق آسیب‌دیده
- تحلیل پست‌های کاربران برای شناسایی نقاط کمک‌رسانی
- تولید خبر خودکار با آمار به روز

⌚ نتیجه: پوشش سریع‌تر و دقیق‌تر با کمک هوش مصنوعی

⚠️ چالش‌های استفاده از AI در تحلیل:

- سوگیری الگوریتمی: هوش مصنوعی ممکن است برخی منابع را نادیده بگیرد
- خطای داده: اگر داده ورودی اشتباه باشد، خروجی هم اشتباه است!
- وابستگی بیش از حد: از دست دادن مهارت تحلیل دستی

راهکار: همیشه خروجی‌های هوش مصنوعی را با دقت بررسی کنید!

۲ فعالیت گروهی (۱۰ دقیقه)

موضوع: پیشنهاد موضوع روز

مراحل کار:

- لیست کلیدواژه‌های رصد (حداقل ۱۰ مورد)
- انتخاب ابزار رصد Google Alerts، سرویس‌های ایرانی
- تعیین منابع (خبرگزاری‌ها، توییتر، وبلاگ‌ها)
- طراحی گزارش روزانه (چه چیزهایی باید در گزارش باشد؟)

ارائه: ۲ دقیقه برای هر گروه

کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

❸ سهم بازار

رتبه	نام ابزار	بازدید سالانه وب	نکات قابل توجه
۱	ChatGPT	۴۶.۵۹ میلیارد	اختلاف فاحش با سایر رقبا؛ سلطه مطلق در بازار
۲	DeepSeek	۲.۷۴ میلیارد	جایگاه بالاتر از Claude و Gemini؛ رشد چشمگیر در آسیا
۳	Gemini (Google)	۱.۶۶ میلیارد	محصول گوگل؛ در حال تثیت جایگاه خود
۴	Perplexity	۱.۴۷ میلیارد	موتور جستجوی مبتنی بر AI؛ محبوب در میان کاربران حرفه‌ای
۵	Claude (Anthropic)	۱.۱۵ میلیارد	تمرکز بر اینمنی و اخلاق؛ محبوب در حوزه‌های تخصصی
۶	Microsoft Copilot	۹۵۷.۱۹ میلیون	یکپارچه با محصولات مایکروسافت؛ رشد پایدار
۷	Grok (X)	۶۸۶.۹۱ میلیون	محصول ایلان ماسک؛ تازهوارد با رشد سریع
۸	Poe	۳۷۸.۰۵ میلیون	پلتفرم تجمیعی؛ امکان دسترسی به چند مدل مختلف
۹	Meta AI	۱۳۰.۳۵ میلیون	محصول متا؛ هنوز در مراحل اولیه پذیرش عمومی
۱۰	Mistral	۱۰۱.۳۹ میلیون	مدل‌های سبک و متن‌باز؛ محبوب در جامعه توسعه‌دهندگان

❸ منبع: onelittleweb.com

🏠 تکلیف: راهاندازی یک هشدار خبری هوشمند

۱. یک موضوع خبری انتخاب کنید (مثال: "تورم" یا "مهاجرت")
۲. در Google Alerts یا Talkwalker هشدار تنظیم کنید
۳. حداقل ۳ منبع معتبر اضافه کنید
۴. پس از ۴۸ ساعت، ۳ خبر مهم را استخراج و خلاصه کنید
۵. در جلسه بعد ارائه دهید

📌 هدف: تجربه عملی از رصد هوشمند!

امنیت در استفاده از ابزارهای آنلайн

- از وارد کردن اطلاعات حساس در ابزارهای عمومی خودداری کنید
- از حساب‌های جدآگانه برای کارهای خبری استفاده کنید
- از ابزارهای آفلاین یا ایرانی برای داده‌های حساس استفاده کنید
- همیشه نسخه پشتیبان در دسترسی از داده‌ها تهیه کنید

❸ ۳ نکته کلیدی جلسه دوم:

۱. هوش مصنوعی می‌تواند چشم و گوش شما در فضای دیجیتال باشد
۲. تحلیل داده و تصویرسازی برای آن، خبر شما را حرفه‌ای تر می‌کند
۳. همیشه خروجی AI را با دقت بررسی کنید — شما مسئول نهایی هستید!

❹ هدف: تبدیل شدن به "کاشف خبر" با کمک هوش مصنوعی

→ جلسه ۳: تولید خودکار محتوا و کمک به نویسنده‌گان با هوش مصنوعی SOON

- آشنایی با ابزارهای تولید خبر خودکار
- استفاده از ChatGPT برای نوشتن پیش‌نویس
- تولید تیتر و لید جذاب با AI
- نکات حقوقی و اخلاقی تولید محتوای هوشمند

آماده باشید — جلسه بعدی کاملاً عملی و کاربردی است!

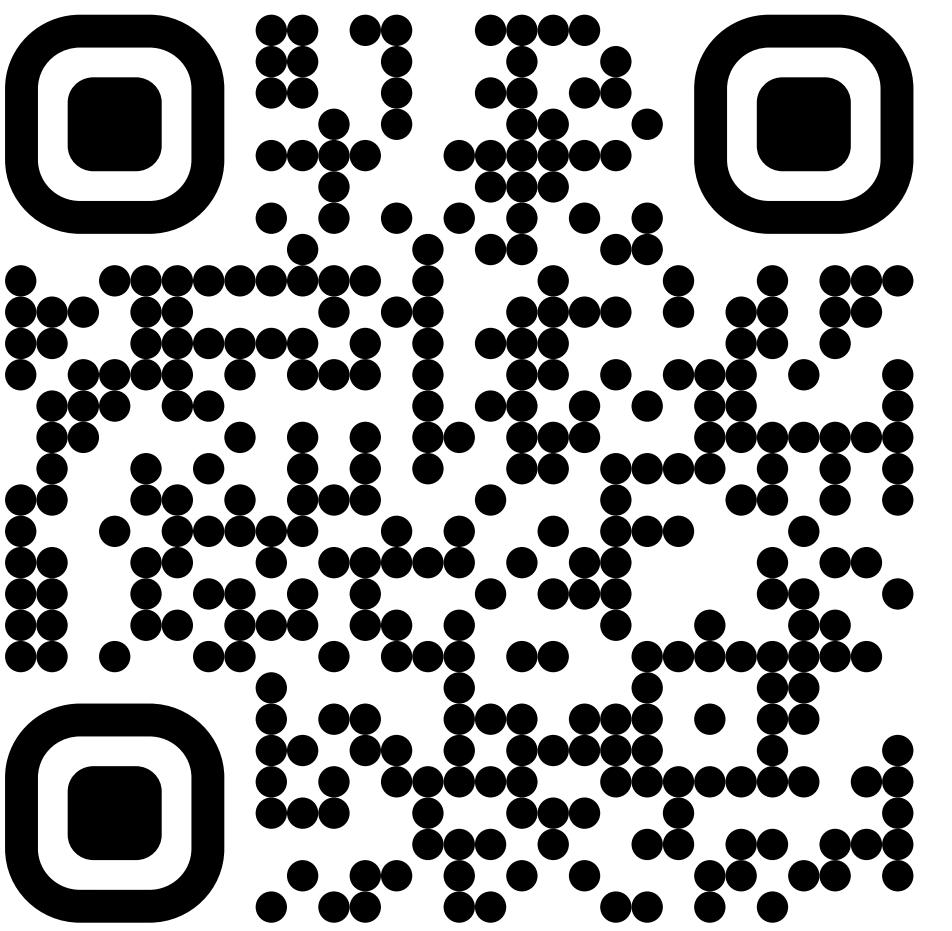
? زمان پرسش

- آیا ابزارهای معرفی شده برای زبان فارسی کار می‌کنند؟
- چگونه از سوگیری الگوریتمی جلوگیری کنیم؟
- بهترین ابزارها برای شروع کدامند؟

﴿ دعوت به پرسش — بپرسید تا با هم بدانیم! ﴾

کاربردهای هوش مصنوعی در خبرنگاری

دسترسی به منابع:

<https://github.com/khadem/IrnaAI>

پیوند ها:

- <https://www.zerogpt.com/>
- <https://chat.qwen.ai/>
- <https://lmarena.ai/>

با تشکر از توجه شما

کاربردهای
هوش مصنوعی
در روزنامه نگاری

mostafa.khadem@live.com